

REFORMA LABORAL I QUALITAT DE L'OCUPACIÓ A CATALUNYA 2023

---

13 de febrer de 2023

Principals claus de l'informe:

- L'atur a Catalunya es troba a nivells anteriors al 2008 per primera vegada desde la gran recessió i la temporalitat ja s'apropa a la mitjana europea. L'evolució del món del treball mostra com la qualitat de l'ocupació és la millor garantia per tenir també un major nombre de persones ocupades.
- Es redueix el número de contractes signats. Al mateix temps s'incrementen l'ocupació i l'afiliació a la Seguretat Social, el que comporta una estabilització del mercat de treball, dels ingressos de les famílies, i de la capacitat i qualitat del sistema de protecció social.
- Hi ha hagut una reducció de 30 punts en la temporalitat en la contractació. Si els contractes temporals signats al 2019 eren el 86,64 %, al 2023 representen el 55,36%. Aquesta nova realitat comporta més certesa i més qualitat de vida a les llars treballadores catalanes.
- Tot i la reducció general en la taxa de temporalitat, la contractació temporal de les dones després de la reforma laboral supera en 6 punts la dels homes. Es confirma, per tant, l'efecte terra enganxós, amb més temporalitat en aquells sectors amb major presència de dones.
- El sector serveis redueix en un 36 % el nombre de contractes temporals signats. Identifiquem un canvi de paradigma en sectors com la construcció amb una reducció dels contractes temporals signats del 80 % i l'agricultura amb un 64 % entre el 2019 i el 2023 .
- La rotació com a flux d'altres i baixes en relació a l'afiliació a la Seguretat Social es redueix un 13 % entre 2019 i 2023, confirmant una major estabilitat i qualitat del mercat de treball.
- S'observen canvis profunds al mercat de treball que afecten a les baixes a la Seguretat Social. Hi ha un menor nombre d'altres degut a una major presència del contracte indefinit i, en termes relatius, hi ha un increment de les baixes voluntàries què, juntament amb l'activació, trasllada una confiança creixent en el mercat de treball.

Taula de continguts

El mercat de treball català en clau europea:	3
La taxa de temporalitat a Catalunya, en el seu mínim històric i a nivells europeus, l'atur a nivells anteriors a la crisi del 2008	3
Contractació:	4
Cau el total de contractes signats a causa de l'increment en la contractació indefinida	4
Temporalitat i gènere: els sectors més feminitzats, amb més temporalitat	6
Impacte sectorial:	6
Canvi de paradigma en la construcció i l'agricultura, els grans sectors també redueixen temporalitat després de la reforma laboral	6
Ocupació:	8
Millora notablement la quantitat i la qualitat de l'ocupació, amb la contractació indefinida en màxims i la temporalitat en mínims	8
Parcialitat i gènere: tot i millorar la seva situació, les dones tripliquen en parcialitat als homes	9
Rotació laboral:	10
Cau després de la última reforma laboral i cada vegada cal signar menys contractes per assolir una xifra més alta de població ocupada.	10
Canvis en les baixes en afiliació:	12
Canvi substancial en la composició de les baixes derivat d'una nova estructura de l'ocupació	12
Els fixos discontinus a l'Estat expliquen una cinquena part de les baixes al 2023	12
Una quarta part de les baixes en la població indefinida són baixes voluntàries	13
Conclusions i reivindicacions	14

El mercat de treball català en clau europea:

La taxa de temporalitat a Catalunya, en el seu mínim històric i a nivells europeus, l'atur a nivells anteriors a la crisi del 2008

La Reforma Laboral ha posat fi al suposat tret distintiu del nostre mercat de treball, caracteritzar per haver de triar entre quantitat o qualitat de l'ocupació, entre optar per més ocupació o millor ocupació. Les dades de l'Enquesta de població activa (EPA), mostren com recentment ens hem apropat als estàndards europeus amb més i millor ocupació.

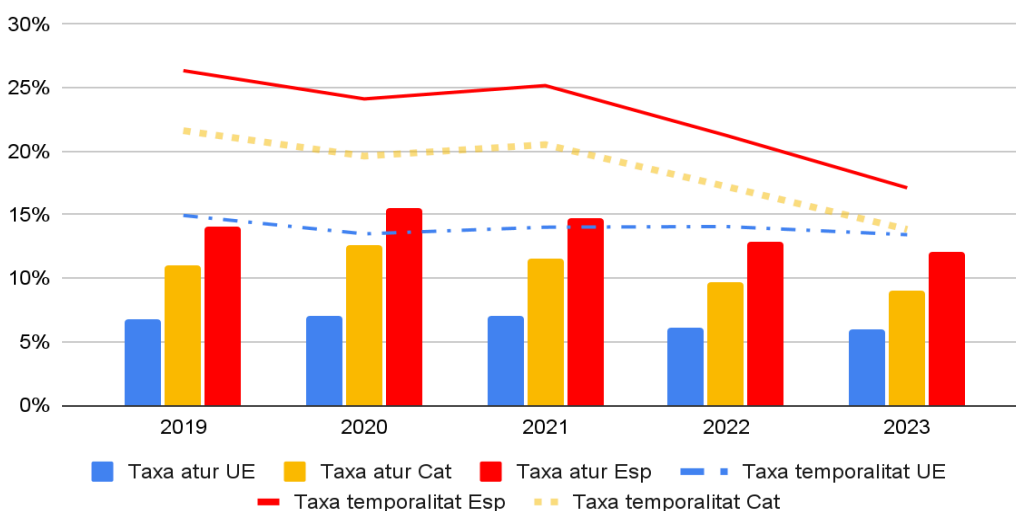
En comparativa Europea es fa palès com s'ha anat reduint la taxa d'atur. Si el 2019 la taxa d'atur a Catalunya era del 11,03 % (14,11% al conjunt de l'estat), a la Unió Europea era de 6,73 %.

Aquesta dada no va variar gaire el 2021, en plena recuperació de l'economia, on encara era del 11,57% a Catalunya i del 15,53 % a l'Estat, a molta distància del 7,05 % de la Unió Europea.

Tot i això, la taxa d'atur al tercer trimestre del 2023 a Catalunya ha estat del 8,50 %, per sobre de la mitjana europea (5,90 %), però recuperant per primera vegada els nivells previs a la crisi del 2008, on la taxa d'atur era del 8,90 %. A la resta de l'Estat va ser del 11,80 %.

Per tant, la darrera reforma laboral ha permès reduir l'atur. La dificultat però que s'ha fet palesa al llarg del darrer any per continuar baixant l'atur per sota del 8% a Catalunya, trasllada la sospita que hem assolit un nivell d'atur 'estructural', on el desencaix entre vacants i oferta de treballadors/es s'explica principalment per factors com l'edadisme (tres de cada quatre desocupats tenen més de 45 anys) o la baixa qualificació, factors identificatius d'una cronificació de l'atur que reclama de polítiques i recursos específics.

Taxes de temporalitat i atur a Catalunya, Espanya i UE

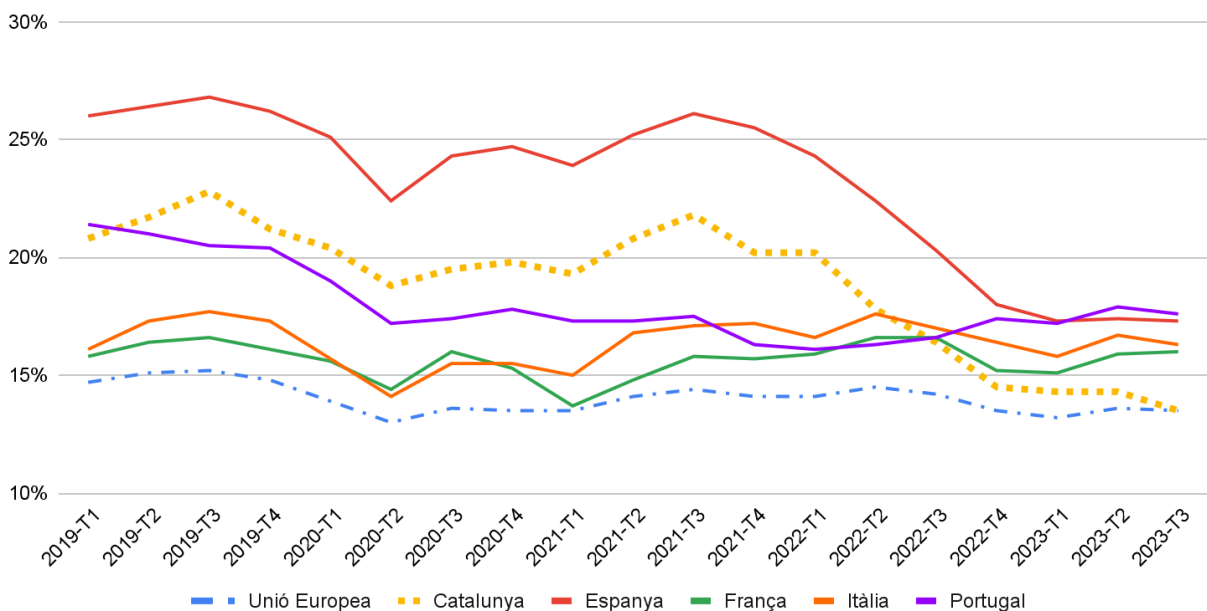

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Eurostat i l'EPA (INE).

Pel que fa a temporalitat, la reforma laboral situa el treball català a nivells europeus. Mentre que en el 2019 la taxa de temporalitat a la Unió Europea era del 14,95 %, a Catalunya s'enfilava fins al 21,63 % i a Espanya fins al 26,35 %. Aquesta situació no va variar gaire al 2021 després de la crisi de la COVID-19 on, després de la recuperació de l'economia la taxa de temporalitat es va situar al 14,03 % a la Unió Europea, al 20,53% a Catalunya i al 25,18% al conjunt de l'Estat.

És a partir de la reforma laboral del 2022 on es veu una forta caiguda de la taxa de temporalitat que a més, en el cas català, s'equipara a la mitjana europea del 13,50 % al tercer trimestre del 2023, últim període on tenim dades a nivell europeu per comparar.

La taxa de temporalitat a Catalunya en comparació amb els països del nostre entorn (treballadores temporals/total treballadores)

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Eurostat i l'EPA (INE).

Contractació:

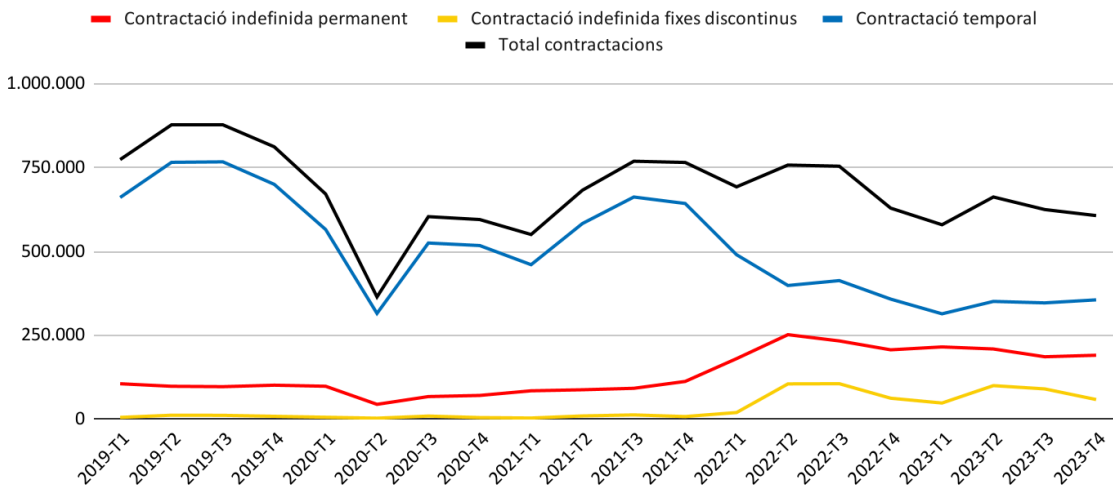
Cau el total de contractes signats a causa de l'increment en la contractació indefinida

La contractació laboral ha millorat després de la reforma laboral de 2022: ara se signen menys contractes però son de més qualitat i amb més drets. El mercat de treball català crea més ocupació amb menys contractes laborals, en una tendència a l'estabilitat que millora la situació sociolaboral de les persones i aporta més resiliència al teixit productiu.

Al 2019 es van signar a Catalunya 3,35 milions de contractes de treball, on el 86,6 % dels contractes eren temporals (2,89 milions) i només un 13,36 % eren indefinits (0,45 milions).

Durant el 2023 s'han signat un total de 2,48 milions de contractes, dels que 55,36 % eren temporals (1,37 milions) i el 44,64% han estat indefinits (1,11 milions).

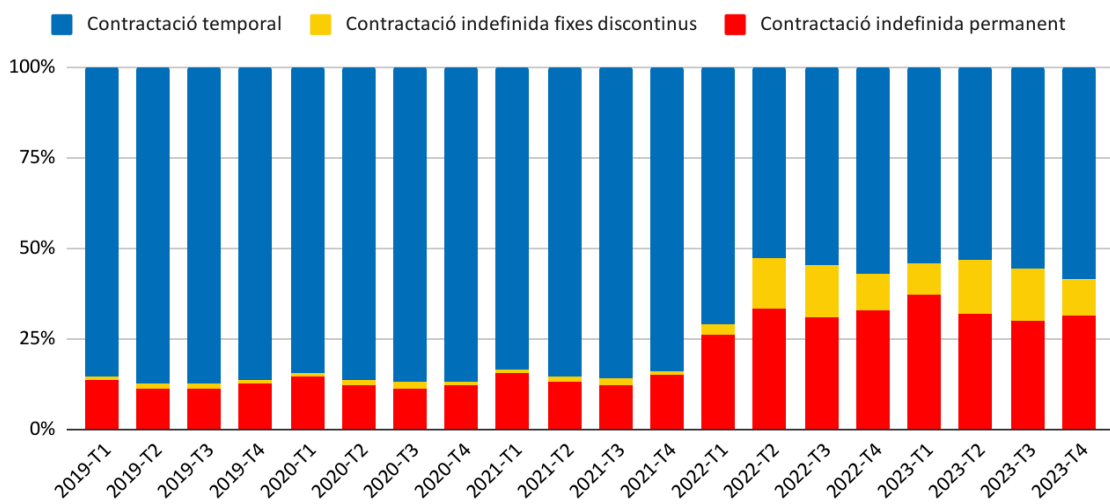
Mitjana de contractacions per quadrimestre i tipus de contracte

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de treball i el Model Productiu.

Per tant hi ha hagut un canvi rellevant en la modalitat de contractació a Catalunya: la contractació s'ha reduït un 25 % respecte a la situació al 2019, abans de la pandèmia amb un increment de la contractació indefinida. El mercat de treball català funciona millor creant més ocupació amb molt menys moviment laboral registrat (contractacions, acomiadaments i baixes).

Distribució de la contractació en funció de les mitjanes de contractació trimestrals

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de treball i el Model Productiu.

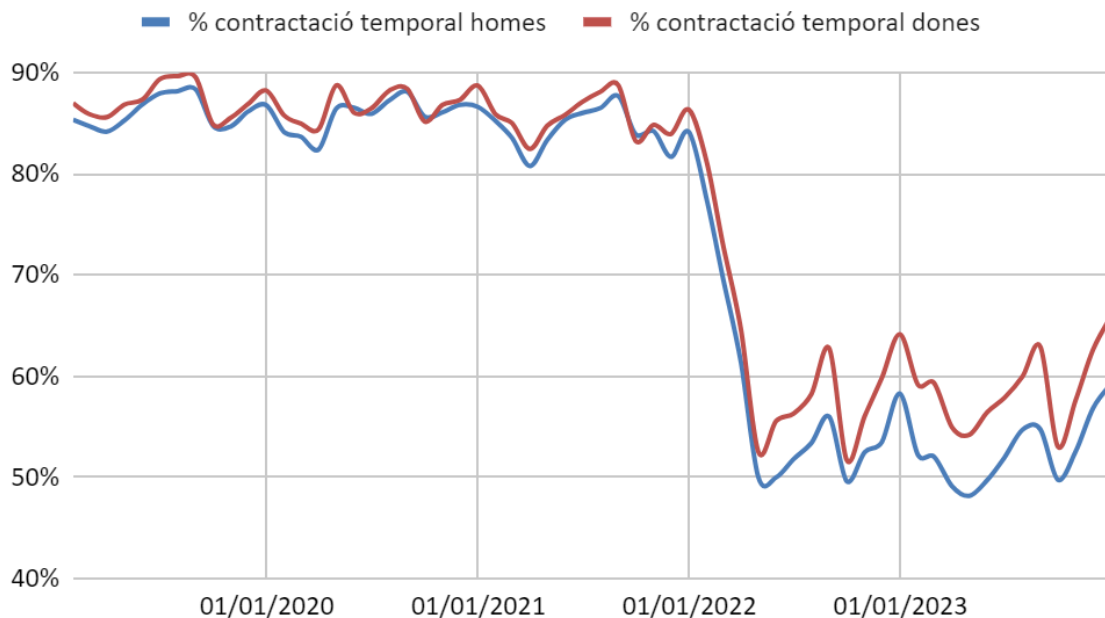
A més, s'ha produït una reconfiguració en la composició de la contractació a Catalunya: 1) la xifra de contractes temporals s'ha reduït més de la meitat i 2) totes les modalitats de contractació indefinida han multiplicat la seva rellevància. Al 2019, els contractes indefinits ordinaris eren el 12,13 % i el 2023 el 32,50 %, més que doblant la seva presència. Com

veiem, el creixement tant dels fixes discontinus com dels fixes ordinaris ha estat a costa dels contractes temporals.

Temporalitat i gènere: els sectors més feminitzats, amb més temporalitat

La reducció de la temporalitat ha beneficiat també a les dones treballadores, reduint 30 punts la temporalitat en la seva contractació.

A més, cal destacar com la reducció de la temporalitat ha fet aflorar un biaix patriarcal que ja hi era en el nostre ecosistema productiu: si la temporalitat entre la nova contractació de dones era del 87,21 % al 2019, només 1 punt per sobre de la masculina situada al 86,11%, al tancament del 2023 veiem com aquesta diferència s'eixampla arribant als 6 punts percentuals de diferència entre el 58,46 % de temporalitat en la contractació de dones i del 52,45 % de la contractació dels homes.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu.

Impacte sectorial:

Canvi de paradigma en la construcció i l'agricultura, els grans sectors també redueixen temporalitat després de la reforma laboral

L'estudi de la temporalitat per sectors mostra un impacte desigual en la reducció de la temporalitat, vista a l'apartat anterior, si filtrem els resultats per sectors. Es confirma que la contractació s'ha reduït en tots els sectors degut a la centralitat del contracte indefinit, que requereix de menys contractes per cobrir els llocs de treball.

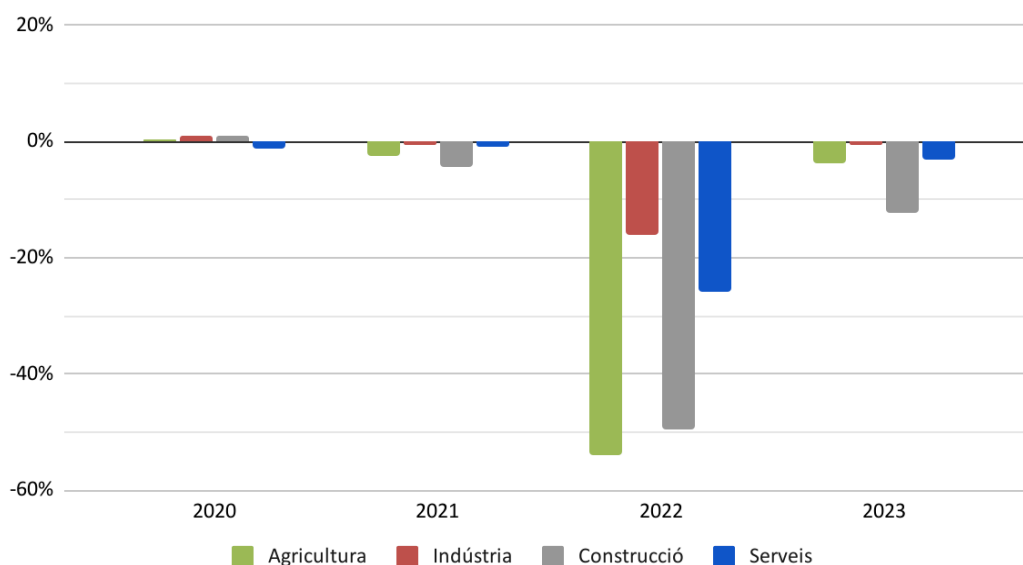
Tot i això no ha variat el pes dels diferents sectors en la nostra economia, que es manté estable amb dades molt similars a les del 2019. El sector serveis segueix generant el 80 % de les noves contractacions amb 1,98 milions de contractes al 2023 enfront els 2,68 milions del 2019. La indústria es consolida com a segon sector generador d'ocupació amb un 13,63 % dels nous contractes signats. Amb un menor impacte trobem al 2023 la construcció amb un 4,30 % de les noves contractacions i l'agricultura amb un 2,54 %.

Pel que fa a la temporalitat sectorial entesa com als contractes temporals signats respecte al total del sector, destaca la reducció de la temporalitat en la construcció on s'ha reduït la contractació temporal més de 65 punts percentuals del 81,62 % al 2019, al 16,48 % el 2023, en el marc de la introducció del contracte indefinit adscrit a obra. Una altra reducció important ha estat la de l'agricultura, on s'ha reduït la temporalitat en 59,9 punts percentuals en la contractació i on ara 2 de cada 3 contractes ja es fan de forma indefinida.

Pel que fa als 2 grans sectors generadors d'ocupació (indústria i serveis) la reducció ha estat més moderada però tot i això significativa. Al sector serveis s'ha aconseguit reduir la temporalitat 31,1 punts percentuals incrementant en més de 500.000 els contractes indefinits realitzats el 2023 respecte el 2019.

Per últim la indústria ha reduït 16,27 punts percentuals la seva temporalitat quedant com el sector amb major contractació temporal al 2023 (72,40 %) a distància del sector serveis (55,22 %). Remarcar que en la indústria, degut a l'organització dels treballadors hi ha hagut històricament major estabilitat i, per tant, el canvi en la contractació ha estat més moderat.

Diferència interanual en la temporalitat sectorial en la contractació

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu

Ocupació:

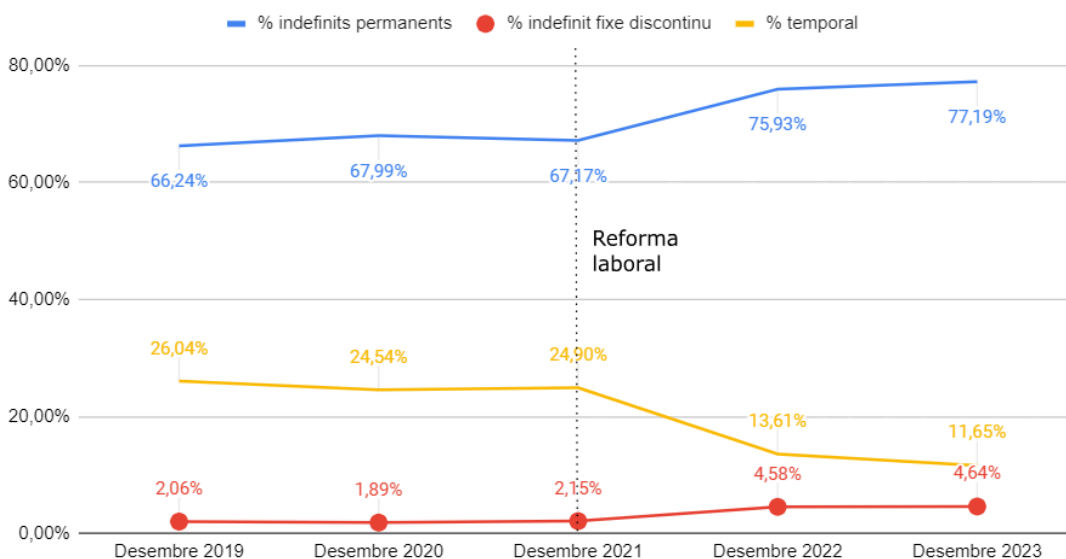
Millora notablement la quantitat i la qualitat de l'ocupació, amb la contractació indefinida en màxims i la temporalitat en mínims

La fotografia de l'ocupació existent, de la població que de mitjana està treballant en cada moment, amb independència del flux d'entrades i sortides del mercat laboral, mostra una imatge molt més favorable en la seva composició de la que reflexen les estadístiques de flux (contractes registrats o altes en afiliació). La millora en la qualitat de l'ocupació a Catalunya s'explica pels indefinits de caràcter permanent, no pels fixes discontinus.

Les dades de l'EPA mostren que la reforma laboral de 2022 ha sigut compatible amb un augment rellevant de l'ocupació assalariada (197.600 persones ocupades més entre els quarts trimestres de 2022 i 2023) i sobretot una clara millora de la qualitat i la composició de l'ocupació: s'ha registrat un acusat descens de la ocupació temporal (-176.000 persones) i un fort augment de la població ocupada amb contracte indefinit (+387.600).

Aquesta millora de les condicions laborals i l'estabilització de l'ocupació també ha afavorit que s'incrementi la població activa en 176.700 persones el darrer any. La major confiança en trobar una feina facilita que s'incorporin més persones al mercat de treball.

Els indefinits guanyen pes en l'ocupació
(% dels assalariats)

Font: Elaboració pròpia amb dades de d'afiliació a la Seguretat social.

Les dades de la població afiliada al règim general de la Seguretat Social confirmen aquests mateixos resultats: forta creació d'ocupació indefinida, que s'incrementa més de 10 punts després de la reforma laboral, concentrat en els indefinits permanents i amb un pes creixent però encara menor dels fixes discontinus (+2,49 pp). També s'observa un fort descens dels treballadors temporals afiliats que passen del 24,90 % al 11,65 % dels afiliats (-13,25 pp).

Parcialitat i gènere: tot i millorar la seva situació, les dones tripliquen en parcialitat als homes

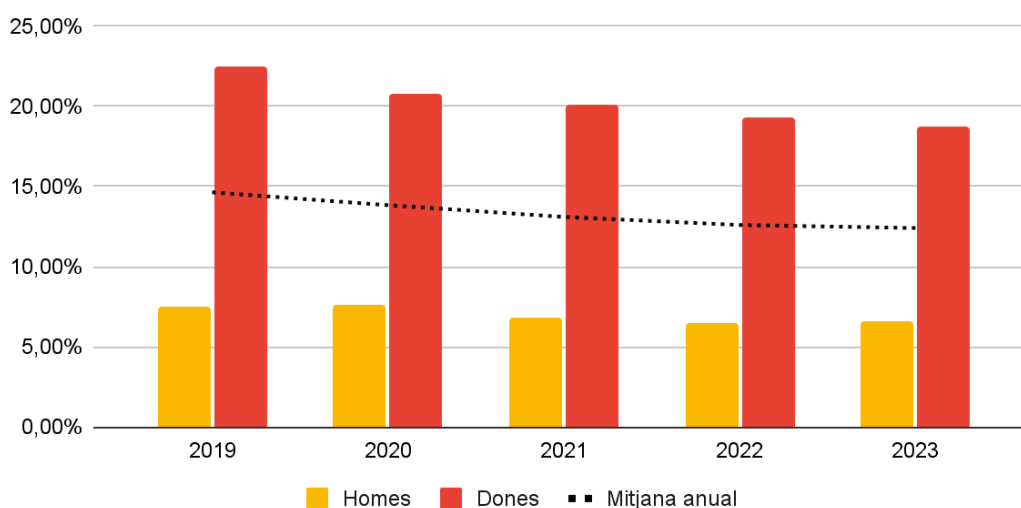
Un dels elements que afecten a l'emancipació econòmica i a l'accés a d'un projecte de vida autònom és la parcialitat en la ocupació.

La taxa de parcialitat recull el percentatge de contractes parcials respecte al total de persones assalariades. Aquesta taxa, com la de temporalitat, rebela un important biaix de gènere que el 2023 encara suposa que les dones tinguin 3 vegades més contractes a jornada parcial que els homes.

El 2019 la taxa de parcialitat era del 14,64 % i el 2023 ha estat del 12,41 %. Tot i això, la major diferència ha estat en la parcialitat de les dones, que ha passat del 22,52 % el 2019 al 18,70 % el 2023, reduint-se en quasi 4 punts percentuals. Per tant, tot i que la parcialitat segueix sent una part important de les desigualtats estructurals del nostre món del treball la Reforma Laboral no ha suposat un increment respecte a la parcialitat anterior sino que consolida una tendència encara lenta de caiguda.

Aquesta parcialitat s'explica per un dèficit important de corresponsabilitat en els treballs domèstics no remunerats, la feminització de sectors precaris i d'altres raons que converteixen la parcialitat involuntària en una de les claus de la pobresa laboral que afecta a les dones treballadores.

Taxa de parcialitat en la ocupació a Catalunya
(nombre de contractes a jornada parcial/total ocupats)

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'EPA (INE)

Rotació laboral:

Cau després de la última reforma laboral i cada vegada cal signar menys contractes per assolir una xifra més alta de població ocupada.

Per tal de calcular la rotació laboral a Catalunya utilitzarem 2 aproximacions estadístiques que ens permeten veure la rotació en la contractació però també en la suma d'altres i baixes a la Seguretat Social, que inclou la rotació pròpia dels fixes discontinus.

$$1) \frac{\text{Total de contractes signats en un any}}{\text{Total de persones assalariades (EPA)}}$$

$$2) \frac{\text{Suma d'altres i baixes a la Seguretat social}}{\text{Mitjana de persones afiliades a la Seguretat Social}}$$

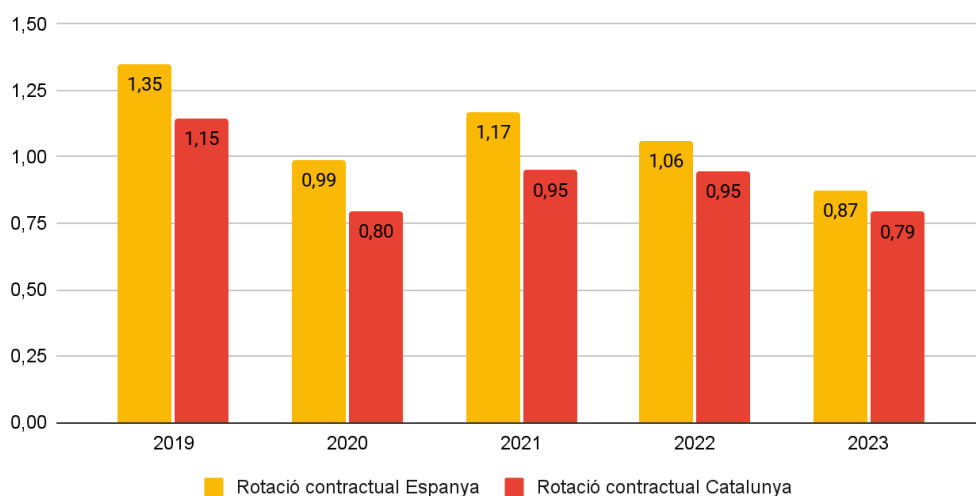
1) Cau la rotació laboral com a nombre de contractes signats per persona assalariada

Al 2019 Catalunya tenia 2,92 milions de persones assalariades segons l'EPA i es van signar un total de 3,35 milions de contractes (una mitjana de 1,14 contractes per persona assalariada). Al 2023 la població assalariada s'ha incrementat a 3,14 milions de contractes, però només s'han signat 2,48 milions (0,79 contractes per persona en promig).

Després de la reforma laboral de 2022 segueix augmentat la població que treballa de forma assalariada a Catalunya, però cada vegada es requereix una xifra menor de contractes per a que les persones treballin, reduint la rotació laboral contractual i millorant com és lògic l'estabilitat i duració mitjana de les relacions laborals.

La rotació laboral i contractual en relació amb la població assalariada s'ha reduït un 17,28% entre 2019 i 2022 i, el 2023 s'ha confirmat la tendència amb una reducció respecte el 2019 de 30,77 %. Menys rotació, més estabilitat laboral.

La rotació laboral contractual entre 2019 i 2023
(mitjana de contractes firmats per cada persona assalariada)

Font: Elaboració pròpia amb dades de la EPA, Ministeri de Treball i Observatori de Treball i Model Productiu.

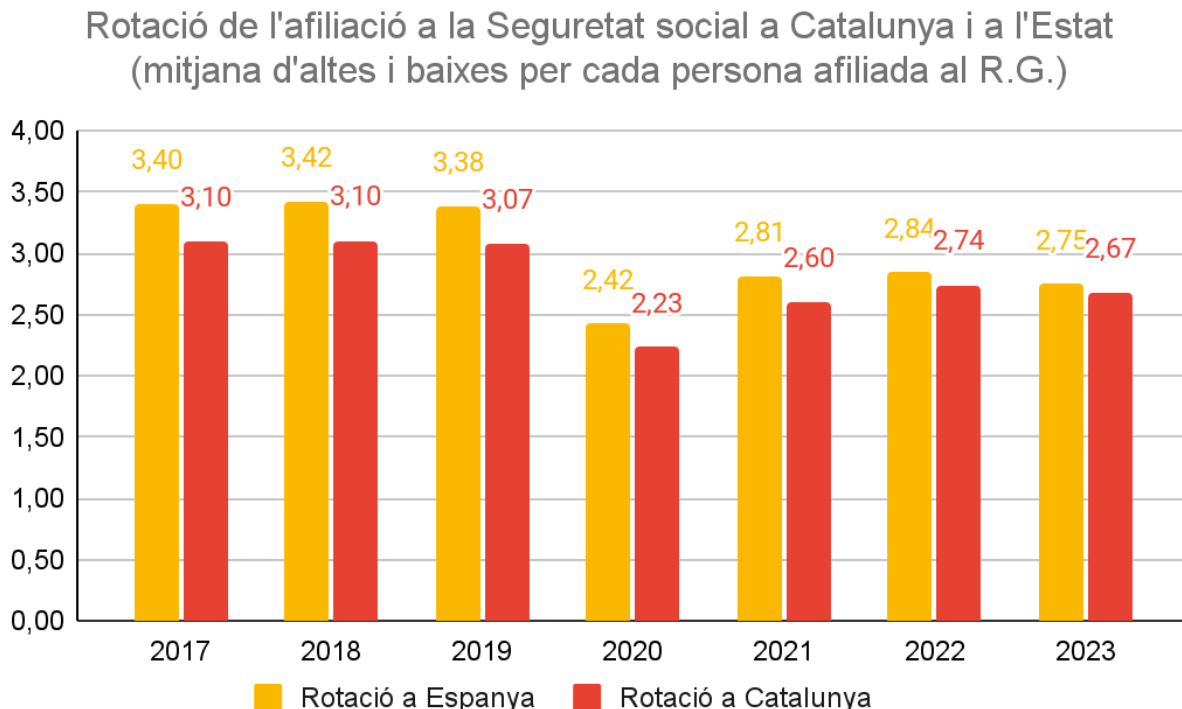
2) Cau la rotació mitjana com el flux d'altres i baixes en relació a l'afiliació a la Seguretat social

Segons dades d'afiliació a la Seguretat Social, al 2019 hi havia a Catalunya 2,80 milions de persones afiliades al règim general. Aquest mateix any es van registrar 4,33 milions d'altres i 4,26 baixes en l'afiliació. En total van ser necessaris prop de 8,6 milions de moviments en l'afiliació per arribar a aquest volum de persones afiliades.

Per a 2023, el nombre d'afiliats i afiliades ha augmentat, superant els 3 milions fins a una mitjana de 3,05 milions de persones afiliades al règim general i el moviment és similar al del 2022, amb 8,15 milions de moviments, entre altres i baixes.

En definitiva veiem que la població afiliada s'ha incrementat els últims anys i que per a això s'han necessitat un menor nombre d'altres i baixes, el que evidencia una reducció de la rotació laboral real en l'afiliació.

Entre 2019 i 2022 la rotació en termes d'afiliació a la Seguretat Social s'ha reduït un 10,81%. Per el període 2019-2023 la reducció és del 13,00 %, confirmant la major estabilitat del mercat de treball català.

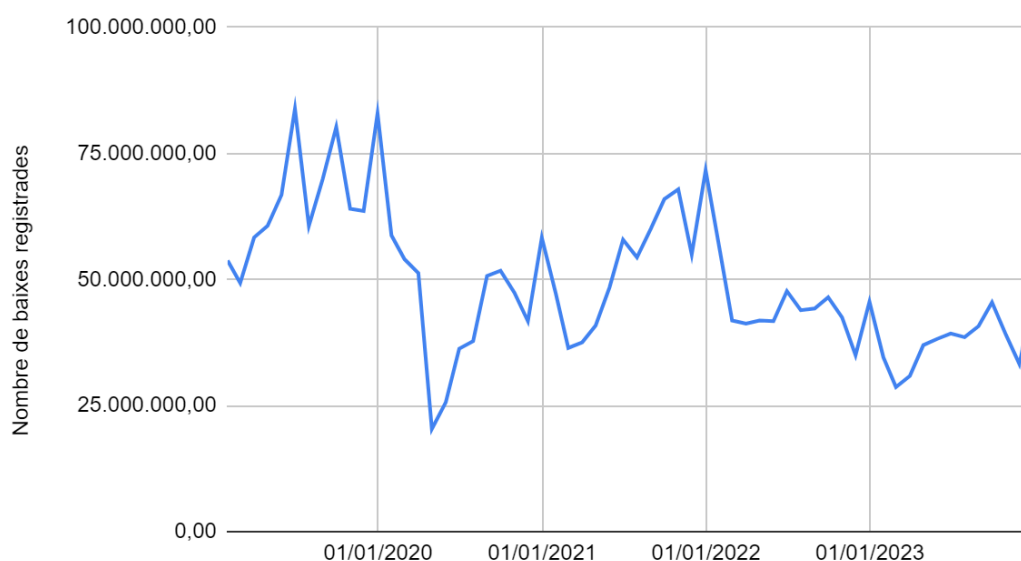
Font: Elaboració pròpia amb dades de la Seguretat Social.

Canvis en les baixes en afiliació:

Canvi substancial en la composició de les baixes derivat d'una nova estructura de l'ocupació

Seguint amb les dades de l'afiliació a la Seguretat Social al Règim General, detectem canvis en les baixes tant en el tipus de contracte com en la causa de les baixes a partir de la reforma laboral. Aquest canvi es deriva d'una modificació de l'estructura de l'ocupació, amb una restricció de la contractació temporal i per tant d'elles baixes d'aquest tipus de contractes, amb un increment en la contractació de modalitat indefinida.

Baixes per finalització de contracte temporal

Elaboració pròpia amb dades de la Seguretat Social

Aquest anàlisi es basa en les dades a nivell Estatal, per manca de les autonòmiques, que ens poden servir per a extrapolar les tendències a Catalunya. És per això que des de CCOO de Catalunya reclamem un millor accés públic a les dades desagregades per Comunitats Autònomes per a poder fer el seguiment adequat de l'estat del món del treball i especialment les de la Seguretat Social que esdevenen claus per la protecció social.

Els fixos discontinus a l'Estat expliquen una cinquena part de les baixes al 2023

La composició de les baixes ha canviat notablement després de la reforma laboral. Si abans de la mateixa els contractes temporals suposaven més del 82 % de les baixes en afiliació a la Seguretat Social, durant el 2023 expliquen només el 50 %. Això suposa un increment des del 20 % que suposaven les baixes dels contractes indefinits al 50 % actual.

Això s'explica pel major pes de la contractació indefinida en el món laboral. Amb una major presència de la contractació indefinida en el nostre teixit productiu hi ha menys altes i baixes, incrementant el pes dels contractes indefinits respecte el total de contractes.

També s'observa que el major nombre de persones amb contracte fix discontinu està tenint un impacte en les baixes al registrar-se el pas a inactivitat d'aquestes. Recordem que en aquest cas amb un mateix contracte es produeixen baixes i altes d'afiliació. Previ a la reforma laboral, al 2021, les baixes per pas a inactivitat, pels afiliats indefinits, representava el 22%, mentre que el 2023 suposa el 43%.

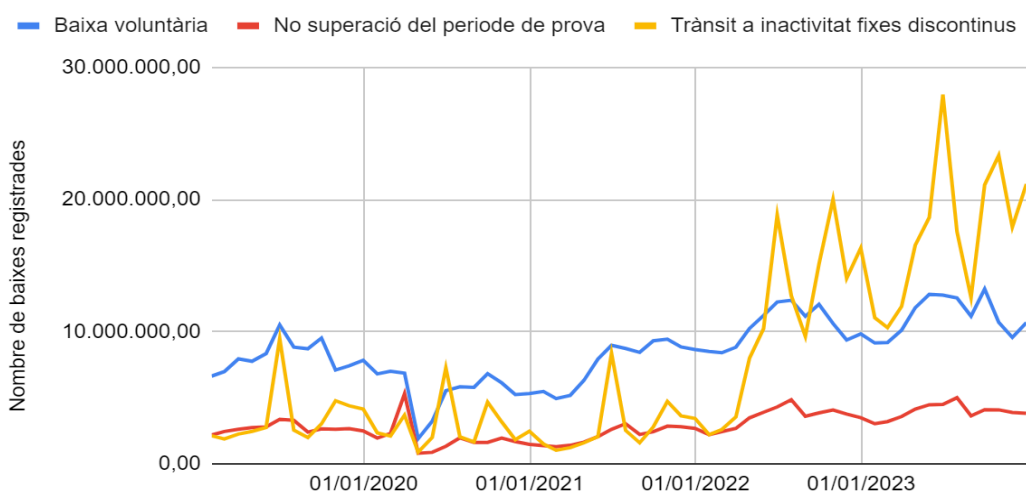
El pas a inactivitat dels fixes discontinus s'ha convertit en el segon motiu de baixa en el total de l'afiliació a la seguretat social (amb un 20 % del total de baixes, només per darrere de les baixes per finalització del contracte temporal 44 %). Per això, sembla adient fer un seguiment específic d'aquesta modalitat per evitar un mal ús d'aquesta figura contractual.

Una quarta part de les baixes en la població indefinida són baixes voluntàries

Entre les causes de baixa als afiliats indefinits, el 22,4% es deu a la dimissió o baixa voluntària durant el 2023. Es tracta d'una taxa que s'ha incrementat lleugerament, passant de 8,1 milions a l'estat el 2019 a 11,1 el 2023. Aquest increment trasllada una major confiança en la possibilitat de trobar una feina i per tant més disponibilitat a renunciar a condicions de treball que no semblin adients.

Finalment pel que fa la baixa per no superar el període de prova, les dades de la Seguretat Social ens traslladen un increment de 2,7 milions de baixes el 2019 a 3,9 el 2023, a l'estat, el que suposa un increment superior al de les baixes voluntàries, que pot estar relacionat amb una major cautela per part del teixit productiu en la contractació indefinida, però també amb possibles abusos en el recurs a aquesta figura.

Causas de baixa a la Seguretat Social dels assalariats amb contracte indefinit

Elaboració pròpia amb dades de la Seguretat Social

Conclusions i reivindicacions

- Es constata una clara millora de l'ocupació amb gairebé 200.000 persones ocupades més en el darrer any i aconseguint aquest nivell d'ocupació amb menys contractació. A més també s'ha incrementat el nombre de persones actives al món del treball, mostrant un increment de la confiança en el mercat de treball.
- L'increment de la ocupació es confirma també amb les dades d'afiliació de la Seguretat Social. Aquesta millora en l'afiliació dóna estabilitat al nostre sistema de protecció social i ha de facilitar una ampliació de l'escut social entre d'altres mitjançant major eficàcia i eficiència en la gestió de les rendes mínimes.
- L'anàlisi per sectors demostra que la Reforma Laboral ha millorat les condicions especialment on hi havia grans bosses de temporalitat en la contractació com la construcció (-80 %) i l'agricultura (-64 %). Ha crescut la contractació en modalitat indefinida, però queda recorregut per fer en els serveis i la indústria.
- La millora ha beneficiat també les dones però encara es detecten discriminació per raó de gènere al món del treball, tant en la temporalitat (més de 6 punts de diferència entre dones i homes) com especialment en la parcialitat, que reclama de mesures com l'extensió i respecte als plans d'igualtat i de més corresponsabilitat.
- Pren rellevància la contractació de fixes discontinus arribant al 4,64% dels afiliats i afiliades a la Seguretat Social a finals del 2023. Es requereix d'un seguiment específic per tal d'evitar el mal ús d'aquesta modalitat i mesures per facilitar una millora de l'ocupabilitat d'aquest col·lectiu (acreditació, orientació, qualificació) per tal que puguin superar, si ho desitgen, la seva intermitència laboral.
- Tot i els beneficis de la reforma laboral, encara s'observen unes taxes d'atur superiors al nostre entorn. El 2023 la taxa catalana encara era del 8,97 %, lluny del 5,90 % a la UE. Desde CCOO reclamem reforçar el paper del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en la definició, gestió i avaluació de les polítiques d'ocupació (formació, bonificació, contractació pública, intermediació...), en el marc del pla de transformació presentat recentment.
- La millora de l'estabilitat de l'ocupació és la millor garantia per una transició justa cap a un model de més valor afegit, que pugui fer front als grans reptes que enfrontem com a societat (tecnologia, medi ambient, demografia). Aquesta transició reclama però d'una inversió pública i privada que, entre d'altres, permeti capgirar la situació de desindustrialització a Catalunya.